

Taller d'Arquitectura

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Avinguda de la Indústria, 14.
Emplaçament Darrere l'edifici Walden 7

Coordenades:

Latitud: 41.38109
Longitud: 2.06862
UTM Est (X): 422122
UTM Nord (Y): 4581482

Classificació

Número de fitxa 08221 - 24
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Eclecticisme Abstracció
Segle XX
Any 1973-1975
Autoria de l'element: Ricardo Bofill (arquitecte)
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BPU-32
BCIL número registre 10226-I per aprovació de la Comissió d'Urbanisme del 7 de maig de 1987.
Data aprovació: dj., 07/05/1987 - 12:00
Número inventari IPAC 19308
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Privada

Titular: 2216909DF2821E

Fitxes associades:

Xemeneia fàbrica Sanson

Caixa d'escala del recinte industrial de la fàbrica Sanson

Autoria de la fitxa Marina Peris - Juana María Huélamo i David Torres Rodríguez-Kuanum

Data de registre de la fitxa: dc., 16/10/2024 - 13:13

Descripció

Edifici reconvertit en un estudi creatiu que aprofita les antigues sitges de formigó de la fàbrica Sanson i segueix una composició que combina elements arquitectònics diversos. L'exterior es manté discret, destacant les obertures verticals d'inspiració romànica que travessen les sitges i aporten un caràcter únic a l'estructura.

L'espai interior s'organitza en diferents zones que responen a funcions específiques:

L'estudi, situat a l'interior de les sitges, es distribueix en quatre nivells connectats per una escala central i es beneficia de la il·luminació natural que proporcionen les obertures d'estil romànic, accentuant l'estètica robusta i funcional del formigó.

La catedral, amb el seu ampli espai industrial, es caracteritza per la presència de tremuges i sitges suspeses que li donen un aire monumental. Els murs de formigó nu i les finestres altes i arquejades defineixen una estètica "brutalista" i industrial que converteix aquest lloc en un marc perfecte per a activitats creatives i culturals.

L'habitatge, per la seva banda, presenta una combinació de volums i nivells que trenquen amb la uniformitat arquitectònica, amb obertures diverses que inclouen finestres d'arc de llinda i arcs de mig punt, aportant dinamisme i equilibri a l'estructura.

Els jardins, que envolten l'edifici, contribueixen a crear una atmosfera romàntica, on els murs de formigó desgastats es fonen amb la vegetació exuberant composta per pins i eucaliptus, generant un contrast poètic entre les estructures industrials i l'entorn natural.

Observacions:

Aquesta transformació arquitectònica exemplifica com un espai industrial pot adquirir una nova funcionalitat contemporània sense perdre el seu caràcter històric, combinant de manera harmoniosa la memòria del passat amb les necessitats del present.

Així descriu l'arquitecte Bofill *La Fàbrica*, un exemple paradigmàtic de la capacitat de transformar un espai industrial en un lloc de vida i creació artística:

"Vam trobar enormes sitges, una xemeneia, quatre quilòmetres de galeries subterrànies, sales de màquines en bon estat... Això va passar l'any 1973 i va ser el nostre primer contacte amb la Fàbrica de ciment.

La Fàbrica de ciment, que data del primer període de la industrialització de Catalunya, es va construir en diferents etapes, amb una sèrie d'ampliacions a mesura que les diverses cadenes de

producció ho requerien. El resultat formal estava definit per una sèrie d'elements estratificats, un procés heretat de l'arquitectura vernacle aplicada a la indústria.

Vam recórrer la Fàbrica amb una visió calidoscòpica, imaginant futurs espais i descobrint que en aquell lloc coexistien els diferents moviments artístics i visuals que s'havien desenvolupat des de la Primera Guerra Mundial:

- *El surrealisme, en les seves escales paradoxals que no condueixen enlloc; l'absurditat d'alguns elements penjats sobre espais buits; enormes espais inútils de proporcions estranyes, però màgics per la seva tensió i manca de proporció.*
- *L'abstracció, en els seus volums purs, que apareixen moltes vegades trencats i abruptes.*
- *El brutalisme, en el tractament abrupte i les qualitats escultòriques dels materials.*

Seduïts per les contradiccions i l'ambigüitat del lloc, vam decidir quedar-nos amb la fàbrica i, modificant-ne la brutalitat original, esculpir-la com una obra d'art.

El resultat demostra que la forma i la funció s'han de dissociar; en aquest cas, la funció no va crear la forma; al contrari, es va demostrar que qualsevol espai pot adaptar-se a l'ús que l'arquitecte esculli si té prou habilitat.

Actualment, aquí hi visc i hi treballo millor que en qualsevol altre lloc. Aquest és per a mi l'únic espai on puc concentrar-me i associar idees de la manera més abstracta.

Tinc la impressió de viure en un univers tancat que em protegeix del món exterior i del dia a dia. La Fàbrica és un lloc de treball per excel·lència. Aquí la vida transcorre com una seqüència contínua, amb molt poca diferència entre el treball i l'oci.

Tinc la impressió de viure en el mateix entorn que va originar la Revolució Industrial a Catalunya."

Història

La fàbrica coneguda com "La Sanson" va ser la primera planta inaugurada per l'empresa *La Auxiliar de la Construcción, S.A.*, fundada el 1917.

Va destacar en els seus primers anys per la seva rellevància en la indústria de producció de ciment. Tanmateix, a mitjan segle XX, els problemes mediambientals derivats de l'activitat industrial van provocar tensions amb els habitants de la comunitat local. Aquest conflicte va culminar amb el tancament de la planta el 1968, i l'empresa va traslladar les operacions a una nova ubicació a Sant Feliu de Llobregat.

L'any 1973 l'arquitecte Ricard Bofill va adquirir els terrenys abandonats de la fàbrica amb l'objectiu de transformar-los en un espai innovador. Entre 1973 i 1975, les instal·lacions van ser rehabilitades i reinterpretades per convertir-se en el Taller d'Arquitectura, un projecte que combinava usos creatius i residencials. Es van conservar vuit sitges, que es van reconvertir en oficines, un taller de maquetes, una biblioteca, sales d'arxius, una sala de projecció i un ampli espai polivalent anomenat "La Catedral", dissenyat per acollir activitats culturals com exposicions i concerts. El projecte es va completar amb la creació d'un extens jardí.

Per aquesta intervenció transformadora, Ricard Bofill va rebre el Premi d'Arquitectura Ciutat de Barcelona l'any 1980, un reconeixement a la seva visió i innovació en la reutilització d'espais industrials.

El Taller d'Arquitectura es construí a tocar del projecte principal de la 1a fase del complex residencial Walden-7, que avui dia alberga gairebé mil residents. Aquest conjunt exemplifica com la creativitat arquitectònica pot revitalitzar un espai industrial en desús, donant-li una nova funcionalitat i significat.

El 1984, la Corporació Metropolitana de Barcelona va iniciar la restauració de la xemeneia, situada a tocar del Taller.

Bibliografia

ÁLVAREZ ARCE, Raquel; MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, José Manuel M.; GALVÁN DESVAUX, Noelia (2022). "De la Factoría Sansón a La Fábrica. La casa estudio de Ricardo Bofill o como habitar una ruina". *ACE Arquitectura Ciudad y Entorno*, núm. 48.

AMIGÓ BARBETA, Jordi; SOLÉ I UBEDA, Josep LLuis; MISERACHS, Xavier (1995). *Walden set i mig*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

CRUELLES, Bartomeu (1998). *Ricardo Bofill: Taller de arquitectura*. Editorial Gustavo Gili.

FONT GRASA, Pere; REVERTER SALA, Teresa (2010). *L'Abans de Sant Just Desvern: Recull gràfic 1870-1975*. Col·lecció Baix Llobregat. El Papiol: Editorial Efadós / Ajuntament de Sant Just Desvern.

MORETTI, Graciela (2010). "Poblados cementeros en Argentina y España". *Revista Arquitectos*, núm 26.

OBIOLS AUTONELL, Aina (2003). *Un patrimoni que es fa mirar. Sant Just Desvern*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

PÉREZ SÀNCHEZ, Miquel; ROURA NUBIOLA, Margarida; SANAHUJA TORRES, Dolors; SOLIAS ARÍS, Josep Maria (1982-1986). *Catàleg i Pla Especial de Protecció i Rehabilitació del Patrimoni Arquitectònic de Sant Just Desvern*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

VIDAL JANSÀ, Mercè (coord.); MESALLES, Jordi; PIZARRO, Lluís (2002). *Guia del patrimoni arquitectònic de Sant Just Desvern*. Arxiu Històric de Sant Just Desvern. Sant Just Desvern.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[La Fábrica. Ricardo Bofill Taller de Arquitectura](#)

[C-Guide. La Fábrica. Sant Just Desvern](#).

